

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 25 maja 2022 r.

ZP-KNPS.431.6.12.2022.USZ

Pan
Wojciech Łabun
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Jeleniej Górze

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 1-4 marca 2022 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Urszula Szczebłowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Agnieszka Kukuryka-Szymuś – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze, Aleja Jana Pawła II nr 7, 58-506 Jelenia Góra, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 1 marca 2022 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 23 grudnia 2021 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2022 r.

Jednostką kieruje Pan Wojciech Łabun, zatrudniony na stanowisku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze od 1 września 2009 r., który ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 27 kwietnia 2022 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina Jelenia Góra realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienia pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (pkt 15),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),

- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Gmina Jelenia Góra nie posiada Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy) dlatego nie koordynuje jej realizacji zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy. Z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora MOPS wynika, że opracowywanie, realizacja i aktualizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta oraz sporządzanie sprawozdań w tym zakresie należy do zakresu zadań Wydziału Spraw Społecznych, Zdrowia i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miasta w Jeleniej Górze. Powyższy obowiązek został określony w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta Jelenia Góra zatwierdzanym kolejnymi Zarządzeniami Prezydenta Miasta Jeleniej Góry.

Opracowana wcześniej Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2015 przyjęta została Uchwałą Nr 533/LXIV/2010 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 23 lutego 2010 r.

Ustalono również, że Dyrektor Ośrodka, na podstawie upoważnienia Prezydenta Miasta Jelenia Góra, wydaje decyzje administracyjne w indywidualnych sprawach potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.).

Gmina Jelenia Góra realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 3, 3a, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych specjalnych (pkt 1),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym (pkt 3),
- opracowania i realizacji projektów socjalnych (pkt 3a),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina nie realizuje natomiast zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 (przyznawanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze) z uwagi, na brak wniosków o udzielenie pomocy w tej formie, co wynika ze złożonych wyjaśnień przez Dyrektora Ośrodka.

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina Jelenia Góra realizuje zadania z art. 18 ust. 1 pkt 3, 5, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- realizacji zadań wynikających z rządowego programu pomocy społecznej, mające na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Gmina nie realizuje zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiolową lub ekologiczną (pkt 4),

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

W Gminie Jelenia Góra nie było realizowane zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców, gdyż nie było takiej potrzeby. W przypadku wystąpienia takiej konieczności Ośrodek wytoczy takie powództwo. Pracownicy Ośrodka osobom zgłaszającym się udzielali natomiast wszelkich informacji o sposobie wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Ośrodka nie kierował wniosków do właściwych organów o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności, gdyż nie było takiej potrzeby. Pracownicy Ośrodka osobom zainteresowanym udzielali niezbędnych informacji oraz udostępniali druki (art. 110 ust. 6 ustawy).

Dyrektor MOPS w Jeleniej Górze składał Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Dyrektor MOPS w Jeleniej Górze oraz Kierownik Dziennego Domu „Senior +” spełniają odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiadają, co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Zastępca Dyrektora MOPS (zatrudniony do 29.03.2021 r.) również posiadał wymagane powyższą ustawą kwalifikacje.

MOPS w Jeleniej Górze nie zatrudnia osoby na stanowisku Kierownika Dziennego Domu Pomocy Społecznej. Dyrektor MOPS w Jeleniej Górze prowadzenie zajęć w tej placówce powierzył głównemu specjalistce - Pani Marioli Światała w ramach umowy zawartej na czas określony od dnia 6.09.2021 r. do dnia 31 marca 2022 r. Wcześniej, tj. od dnia 1.11.1992 r. do dnia 31.08.2021 r. Ww. była zatrudniona na stanowisku

Kierownika mimo braku posiadania specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, o której mowa w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Dom Dziennego Pobytu jest ośrodkiem wsparcia i tym samym jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu, o czym stanowi art. 51 ust. 2 i 4 ustawy. Zgodnie z brzmieniem przywołanego ust. 4 ośrodkiem wsparcia (...) może być ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi oraz klub samopomocy. Treść ust. 2 wskazuje, że ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w MOPS w Jeleniej Górze spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia 400 zł (do 29.05.2021 r. w wysokości 250 zł) wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali wszyscy pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną. Dodatek ten nie był wliczany do wynagrodzenia zasadniczego pracowników socjalnych.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych terenowych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Średnie miesięczne wynagrodzenie zasadnicze brutto w przeliczeniu na etaty w województwie dolnośląskim (wg stanu na dzień 30 czerwca 2021 r.) na stanowisku: starszego pracownika socjalnego wyniosło 3 462,02 zł, a pracownika socjalnego 3 267,41 zł. Wysokość wynagrodzenia starszych pracowników socjalnych oraz pracowników socjalnych zatrudnionych w MOPS w Jeleniej Górze była na poziomie niższym niż średnie wynagrodzenie na tych etatach w ośrodkach pomocy społecznej województwa dolnośląskiego.

Zgodnie z przepisami ustawy utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, także w zakresie wynagrodzenia pracowników, należy do zadań własnych gminy. W związku z ciągłym przeobrażaniem zawodu pracownika socjalnego z uwagi

na czynniki społeczne, ekonomiczne i demograficzne oraz dużym obciążeniem psychicznym, jak i szeregiem trudności i zagrożeń, z jakimi, na co dzień spotykają się pracownicy socjalni ich praca powinna być należycie wynagradzana, uwzględniając jej specyfikę oraz rozszerzające się zakresy obowiązków.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje teren Miasta Jelenia Góra zamieszkały przez 71 954 mieszkańców, w tym 1 965 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień 31.12.2021 r.) i 71 755 mieszkańców, w tym 1 465 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień kontroli). W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze na dzień kontroli na 34 etatach zatrudnionych było 32 pracowników socjalnych świadczących pracę w środowisku (32 etaty) oraz 1 osoba na zastępstwo za pracownika przebywającego na urlopie wychowawczym, 2 etaty pozostawały nieobsadzone.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze na dzień kontroli spełniał wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych, o którym mowa w art. 110 ust. 11 ustawy w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawdzonych sprawach dotyczących zapewnienia miejsca tymczasowego schronienia osobom tego pozbawionym stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 2 (Ł.W.) udzielono nieodpłatnie pomocy w formie tymczasowego schronienia lub obniżono odpłatności za pobyt w schronisku do kwoty niższej niż wynika to z obowiązującej Uchwały podjętej przez Radę Miejską Jeleniej Góry w tym zakresie, wydając następujące decyzje:

- Nr MOPS/DŚ/JS/4050/08982-005281/2021 z dnia 19.07.2021 r. udzielono Stronie nieodpłatnie pomocy w formie tymczasowego schronienia w okresie od 1.07.2021 r. do 31.07.2021 r.;
- Nr MOPS/DŚ/JS/4050/08982-006110/2021 z dnia 9.08.2021 r. udzielono Stronie pomocy w formie tymczasowego schronienia w okresie od 1.08.2021 r. do 31.08.2021 r. ustalając odpłatność za pobyt w schronisku w wysokości 15% miesięcznej stawki opłaty za pobyt, tj. w kwocie 205,31 zł za pełny miesiąc;
- Nr MOPS/DŚ/JS/4050/08982-006936/2021 z dnia 15.09.2021 r. udzielono Stronie pomocy w formie tymczasowego schronienia w okresie od 1.09.2021 r. do 30.09.2021 r. ustalając odpłatność za pobyt w schronisku w wysokości 39% miesięcznej stawki opłaty za pobyt, tj. w kwocie 533,81 zł za pełny miesiąc;
- Nr MOPS/DŚ/JS/4050/08982-008072/2021 z dnia 29.10.2021 r. udzielono Stronie pomocy w formie tymczasowego schronienia w okresie od 1.10.2021 r. do 31.10.2021 r. ustalając odpłatność za pobyt w schronisku w wysokości 50% miesięcznej stawki opłaty za pobyt, tj. w kwocie 684,38 zł za pełny miesiąc. Dochód Strony w powyższym okresie wynosił 1 282,14 zł miesięcznie i stanowił 182,9% kryterium dochodowego.

Zgodnie z obowiązującą Uchwałą Nr 332/XXXIII.2021 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi odpłatność Strony winna być ustalona w wysokości powyżej 60% do 80% miesięcznej stawki opłaty za pobyt w Schronisku, która wynosiła 1 368,75 zł, gdyż jej dochód mieścił się w przedziale 150% - 200%.

Dyrektor MOPS wyjaśnił, że Strona nie była w stanie realnie ponieść odpłatności wynikającej z uchwały RM, ponieważ jej realny dochód był niższy niż koszt odpłatności ustalony w uchwale RM z powodu potrąceń komorniczych i zobowiązania decyzją administracyjną do zwrotu kwoty 2 333,89 zł, stanowiącej nieuregulowaną odpłatność za pobyt w schronisku za okres od X 2020 r. do XI 2020 r. oraz w I 2021 r.

W sprawdzonych sprawach dotyczących zapewnienia posiłku, jako świadczenia niepieniężnego ze środków własnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. We wszystkich decyzjach administracyjnych wydanych w sprawie nr 2 (A.D.) przyznających pomoc w formie posiłku, w podstawach prawnych i uzasadnieniu przywoływano zarezerwowany dla specjalnego zasiłku celowego art. 41 pkt 1 ustawy.

Zgodnie z art. 36 pkt 2 lit. j posiłek jest świadczeniem niepieniężnym, dlatego też nie ma zastosowania do tej formy pomocy przywoływany w podstawie prawnej art. art. 41 pkt 1 ustawy. Art. 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna i uzasadnienie. Pierwszy z wymienionych elementów powinien zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji. Może również zawierać przepisy prawa miejscowego, np. Uchwałę Rady Miejskiej w Jeleniej Górze w sprawie ustanowienia programu osłonowego w zakresie dożywiania.

Drugi z przywołanych elementów – uzasadnienie winno wyjaśniać podstawę prawną decyzji. Dlatego też należy przywoływać w nim treść przepisów prawa, które legły u podstaw wydania decyzji. Powyższe służy temu, aby Strona dowiedziała się dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu. Powinno być sformułowana ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

2. W wyżej przywołanej sprawie każdą z decyzji administracyjnych wydano w oparciu o art. 48 b ust. 2 ustawy, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego część I.

Powyższe narusza normę prawa określoną w art. 48 b ust. 5. Przywołany przepis prawa stanowi, że pomoc, o której mowa w ust. 1-4, przyznana: 1) doraźnie dzieciom i młodzieży (...) nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione na udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi. W świetle ww. normy prawa stwierdzić należy, że pomoc, której Ośrodek udzielił Stronie nie musiała być przyznana po uprzednim ustaleniu sytuacji rodzinnej, dochodowej i materialnej rodziny w oparciu o wywiad środowiskowy oraz poprzez wydanie decyzji administracyjnej.

W sprawach dotyczących sporządzania sprawozdań stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W roku 2021 r. Ośrodek udzielał pomocy w formie posiłku, jako świadczenia niepieniężnego ze środków własnych 30 osobom. W sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 za I-XII 2021 r. w Dziale 1 B – Udzielone Świadczenia – Zadania Własne Gmin Posiłek, jako świadczenie niepieniężne zostało wykazane w wierszu 35 i 36, zamiast razem z posiłkami z programu „Posiłek w szkole i w domu” w Dziale 1B w wierszu 22 i 23.

Zatem dane zawarte w sprawozdaniu nie są spójne ze stanem faktycznym.

W sprawdzonych sprawach dotyczących dożywiania dzieci z programu „Posiłek w szkole i w domu” stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie Nr 3 (A.Sz.) zakończonej decyzją MOPS/DŚ/IR/4054/11462-009023/2021 z dnia 15.12.2021 r. przyznano Stronie, na jej wniosek pomoc w formie posiłku w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dla 3 dzieci uczących się w Szkole podstawowej i 2 dzieci uczęszczających do Przedszkola pomimo niespełnienia przez rodzinę 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa w § 1 pkt 2 Uchwały Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie podwyższenia kwot kryteriów dochodowych, których nieprzekroczenie uprawnia do otrzymania pomocy w formie świadczenia niepieniężnego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Dochód 7 osobowej rodziny za miesiąc listopad 2021 r. wg danych zawartych w wywiadzie środowiskowym część IV z dnia 1.12.2021 r. wyniósł 6 188,75 zł i przekroczył kwotę progową – 5 544,00 zł (528,00 zł x 7 osób x 150%). Z uwagi na powyższe, w świetle przywołanych wyjaśnień stwierdzić należy, że dotacja przeznaczona na realizację niniejszego zadania dla 3 dzieci otrzymujących pomoc w Szkole Podstawowej w kwocie 409,03 zł została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem i będzie podlegać zwrotowi. Pomoc bowiem, w tym trybie nie powinna zostać przyznana.

Działanie organu w tym zakresie narusza normę art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy i § 1 pkt 2 wyżej przywołanej Uchwały. Pierwszy z przywołanych przepisów prawa stanowi, że prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, z zastrzeżeniem art. 40, art. 41, art. 53a i art. 91 przysługuje osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty 528,00 zł, zwanej dalej kryterium dochodowym na osobę w rodzinie. Przepis prawa miejscowego wskazuje, że w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2023 r. podwyższa się kwoty kryteriów dochodowych, których nieprzekroczenie uprawnia do otrzymania świadczenia niepieniężnego w formie posiłku albo w postaci

produktów żywnościowych, w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, bez obowiązku zwrotu wydatków poniesionych na te świadczenia osobie w rodzinie – do 150 % kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej.

W sprawach dotyczących udzielania pomocy z powodu trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W podstawach prawnych decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności z programu „Posiłek w szkole i w domu”, tj. w decyzji Nr MOPS/DŚ/IŚ/4054/12581-000013/2022 z dnia 3.01.2022 r. wydanej w sprawie Nr 1 (B.C.) oraz w decyzji Nr MOPS/DŚ/EO/4054/13833-007942/2021 z dnia 27.10.2021 r. wydanej w sprawie Nr 2 (D.B.) przywoływano art. 17 ust. 1 pkt 14 dotyczący dożywiania dzieci.

Art. 107 § 1 k.p.a., analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie posiłku ze środków własnych gminy, wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji. Może również zawierać przepisy prawa miejscowego.

W zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawach nr 1 J.I. i nr 2 Z.B. odpłatność stron za pobyt w Dziennym Domu Pomocy Społecznej ustalono w oparciu o Uchwałę Rady Miejskiej Nr 184.XVII.2020 z dnia 26 lutego 2020 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze oraz Dziennym Domu „Senior +” w Jeleniej Górze w wysokości 19% miesięcznego kosztu pobytu, który za 1 dzień wynosił 57,20 zł. Po wejściu w życie Uchwały Rady Miejskiej Nr 304.XXX.2021 z dnia 24 lutego 2021 r. zmieniającej wcześniejszą Uchwałę z dnia 26 lutego 2020 r. w zakresie kosztu dziennego pobytu do kwoty 64,20 zł (zgodnie z § 1

Uchwały), która została opublikowana 3 marca 2021 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego w marcu 2021 r. nie zmieniono odpłatności strony za korzystanie z usług ośrodka wsparcia – Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze. Zmiany tej dokonano od 1 kwietnia 2021 r. zamiast od 18 marca 2021 r. tj. od dnia wejścia w życie powyższej Uchwały. Ponieważ z dniem 18 marca 2021 r. zaczęła obowiązywać Uchwała Rady Miejskiej Nr 304.XXX.2021 z dnia 24 lutego 2021 r., zatem od tego dnia należało przeliczyć odpłatność stron za pobyt w Dziennym Domu Pomocy Społecznej.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W sprawie nr 2 (N.K.) na wniosek złożony przez Stronę w dniu 19.10.2021 r. o przyznanie dla dziecka pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w dniu 5.11.2021 r. przeprowadzono wywiad środowiskowy. Pismem z dnia 18.11.2021 r. znak: DPŚ-PJ-063-56-6079/21 poinformowano Stronę, że rozpatrzenie wniosku z 19.10.2021 r. nie może zostać rozpatrzone w terminie określonym w art. 35 § 3 kpa jednakże decyzja w przedmiotowej sprawie zostanie podjęta niezwłocznie po zakończeniu prowadzonego postępowania wyjaśniającego, nie później niż do dnia 19.12.2021 r.

Decyzja Nr MOPS/DŚ/JS/4061/12012-009159/2021 przyznającą Stronie wnioskowaną pomoc na okres od dnia 1.11.2021 r. do dnia 31.10.2022 r. wydana została w dniu 27.12.2021 r. (w aktach sprawy brak informacji o kolejnym przedłużeniu terminu zakończenia postępowania), natomiast wysłana została do Strony dopiero w dniu 5.01.2022 r. - odbiór decyzji został pokwitowany przez Stronę w dniu 11.01.2022 r. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla dziecka Strony były realizowane od dnia 1.11.2021 r. ze środków pochodzących z budżetu wojewody, co potwierdzają karty świadczonych usług oraz sprawozdanie PKPS za listopad i grudzień 2021 r. mimo braku wydania w tej sprawie decyzji administracyjnej.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej przyznanie świadczeń z pomocy społecznej następuje w formie decyzji administracyjnej. Zatem realizacja wnioskowanej pomocy winna być poprzedzona wydaniem stosownej decyzji administracyjnej przyznające Stronie świadczenie. Sporządzoną decyzję Ośrodek

winien dostarczyć Stronie bezzwłocznie, gdyż zgodnie z art. 110 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej.

W sprawach dotyczących dożywiania dorosłych programu „Posiłek w szkole i w domu” stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W skontrolowanych sprawach w podstawie prawnej decyzji przyznających pomoc w formie posiłku lub świadczenia pieniężnego (zasiłku celowego) z programu „Posiłek w szkole i w domu” przywoływano m.in. art. 17 ust. 1 pkt 14 dotyczący dożywiania dzieci.

Art. 107 § 1 k.p.a., analogicznie jak w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie posiłku ze środków własnych gminy oraz w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności z Programu osobom, które opuściły zakład karny, wskazuje jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji. Może również zawierać przepisy prawa miejscowego.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono nieprawidłowości:

1. Brak zatrudnienia osoby na stanowisku Kierownika Dziennego Domu Pomocy Społecznej oraz brak uzupełnienia kwalifikacji zawodowych (ukończenia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej) przez osobę wcześniej zatrudnioną na tym stanowisku.
2. Udzielenie nieodpłatnie pomocy w formie tymczasowego schronienia lub obniżenie odpłatności za pobyt w schronisku do kwoty niższej niż wynika to z obowiązującej Uchwały podjętej przez Radę Miejską Jeleniej Góry w tym zakresie.
3. Błędne przywołanie podstawy prawnej i uzasadnienia w decyzjach administracyjnych dotyczących przyznania pomocy w formie posiłku ze środków własnych gminy oraz

błędne powołanie podstawy prawnej w decyzjach przyznających pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” osobom opuszczającym zakład karny oraz osobom dorosłym, którym przyznawano też, w oparciu o ten artykuł pomoc w formie posiłku.

4. Błędny tok postępowania w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie posiłku dla dzieci finansowanego ze środków własnych gminy.
5. Nierzetelne sporządzenie sprawozdania z udzielonych świadczeń pomocy społecznej w postaci posiłku, jako świadczenia niepieniężnego.
6. Ustalenie prawa do świadczenia niepieniężnego w formie posiłku dla dzieci z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w sytuacji niespełnienia kryterium dochodowego.
7. Brak przeliczenia odpłatności za korzystanie z usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej z chwilą wejścia w życie Uchwały zmieniającej koszt pobytu w tym ośrodku wsparcia.
8. Nieterminowe załatwienie sprawy dotyczącej przyznania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
9. Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi bez decyzji administracyjnej przyznającej pomoc w tej formie.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Uregulować kwestię zatrudnienia Kierownika Domu Dziennego Pomocy Społecznej w Jeleniej Górze. Na stanowisku tym zatrudnić osobę posiadającą kwalifikacje zawodowe zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.
Podstawa prawna: art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).
Termin wykonania: do 31 lipca 2022 r.
2. Odpłatności za pobyt w schronisku ustalać w oparciu o obowiązującą Uchwałę w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

Podstawa prawna: § 3 Uchwały Rady Miejskiej Jeleniej Góry Nr 420.XLIV.2021 z dnia 14 grudnia 2021 r. - Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z dnia 17 grudnia 2021 r. poz. 6107, wcześniej § 3 Uchwały Nr 332/XXXIII.2021 z dnia 28 kwietnia 2021 r. - Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 maja 2021 r. poz. 2323.

Termin wykonania: na bieżąco

3. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. Uzasadnienie decyzji formułować w taki sposób, aby wyjaśniało podstawę prawną decyzji. Powinny być w nim przytoczone przepisy prawa, które legły u podstaw jej wydania. Strona powinna z jego treści dowiedzieć się dlaczego z prawnego punktu widzenia zapadło takie, a nie inne rozstrzygnięcie organu. Powinno być sformułowane ze szczególną dbałością o poprawność zawartych w nim danych, które znajdują potwierdzenie w zgromadzonej dokumentacji.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 i 6 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Udzielając pomocy w formie posiłku dzieciom i młodzieży w trybie art. 48 b ust. 2 ustawy nie przeprowadzać wywiadów środowiskowych i nie wydawać decyzji administracyjnych.

Podstawa prawna: art. 48 b ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Sprawozdawczość przekazywaną do wojewody sporządzać w sposób staranny i rzetelny. W sprawozdaniach wykazywać dane zgodne ze stanem faktycznym.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

6. Prawo do świadczeń pomocy społecznej w formie posiłków dla dzieci z rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” przyznawać przy spełnieniu ustawowego

kryterium dochodowego lub kryterium dochodowego określonego w przepisach prawa miejscowego z tego zakresu.

W związku z powyższym kwotę otrzymanej dotacji którą przeznaczono pomoc w formie posiłku w 2021 r. w wysokości 409,03 zł uznaje się za dotację udzieloną z budżetu państwa i wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. Kwotę tę należy zwrócić do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Podstawa prawna: art. 169 ust. 1 i ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 305 ze zm.).

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Podstawa prawna: art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) oraz § 1 Uchwały NR 44.V.2019 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie podwyższenia kwot kryteriów dochodowych, których nieprzekroczenie uprawnia do otrzymania pomocy w formie świadczenia niepieniężnego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w czasie obowiązywania programu (Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z dnia 22 lutego 2019 r. poz. 1214).

Termin wykonania: na bieżąco.

7. Przeliczenia odpłatności za korzystanie z usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej dokonywać od dnia wejścia w życie Uchwały zmieniającej koszt dziennego pobytu w tym ośrodku wsparcia.

Podstawa prawna: § 1 Uchwały Rady Miejskiej Jeleniej Góry Nr 304.XXX.2021 z dnia 24 lutego 2021 r. (Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego z dnia 3 marca 2021 r. poz. 1078).

Termin wykonania: na bieżąco

8. Sprawy załatwiać terminowo, bez zbędnej zwłoki. Sprawy wymagające postępowania wyjaśniającego rozpatrywać nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowane – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. O każdym niezakończonym w terminie sprawie organ administracji

publicznej jest zobowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

Podstawa prawna: art. 35 § 1 i 3, art. 36 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco

9. Świadczenia pomocy społecznej realizować wyłącznie na podstawie wcześniej wydanej decyzji administracyjnej przyznającej pomoc, a sporządzoną decyzję dostarczać Stronie bezzwłocznie.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), art. 110 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Prezydent Miasta Jelenia Góra
2. a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt
Ewelina Zygmunt

